

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.007.04.2021

Pan
Marcin Niedziela
Starosta Oświęcimski
ul. Stanisława Wyspiańskiego 10
32-600 Oświęcim

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/073 Realizacja „Oświęcimskiego strategicznego programu rządowego – Etap V 2016-2020”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu, ul. Stanisława Wyspiańskiego 10, 32-600 Oświęcim (<i>Starostwo</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Niedziela, Starosta Oświęcimski, od 23 listopada 2018 r. (<i>Starosta</i>). W okresie od 11 grudnia 2014 r. do 23 listopada 2018 r. funkcję tę pełnił Zbigniew Starzec. (akta kontroli str. 5-16)
Zakres przedmiotowy kontroli	Prawidłowość i rzetelność zaplanowania i realizacji zadań przez podmioty uczestniczące w Programie oraz osiągnięcie zaplanowanych dla nich celów szczegółowych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2020 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie związanych z planowaniem etapu V Programu i jego rozliczeniem oraz ewaluacją, w szczególności dane dotyczące wcześniejszych etapów OSPR ¹ , niezbędne dla porównań i oceny stopnia realizacji celu głównego Programu.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
KontrolerzyKontrolerzy	1. Jerzy Baranek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/37/2021 z 19 kwietnia 2021 r. 2. Marcin Hałat, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/31/2021 z 24 lutego 2021 r. (akta kontroli str. 1-4, 1072)

¹ Oświęcimski strategiczny program rządowy, realizowany od 1997 r.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że Powiat Oświęcimski (*Powiat*) prawidłowo pod względem formalnym zrealizował zadania przypisane mu w ramach Oświęcimskiego strategicznego programu rządowego – Etap V 2016-2020 (*OSPR Etap V*). Zastrzeżenia NIK budzi jednak rzetelność rozpoznania potrzeb przy zgłaszaniu zadania polegającego na budowie Centrum Edukacyjno-Sportowego przy szkole średniej, które w ocenie NIK skutkowało nieosiągnięciem celu szczegółowego tego zadania, jakim było stworzenie zaplecza mieszkaniowego dla studentów szkoły wyższej. Co więcej, zadanie to nie zostało zrealizowane w zakresie określonym w planie rzeczowo-finansowym oraz w umowie o dotację, gdyż nie wykonano zagospodarowania terenu wokół Centrum Edukacyjno-Sportowego, poza opracowaniem dokumentacji projektowo-kosztorysowej, na którą wydatkowano środki dotacji w wysokości 19,7 tys. zł. Ponadto NIK zauważa, że większość zadań realizowanych przez Powiat były to inwestycje drogowe, a ocena osiągnięcia przypisanych im celów jest utrudniona ze względu na brak badań potwierdzających zwiększenie przepustowości dróg/ulic, czy też poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Także nieposiadanie przez Powiat planu rozwoju sieci drogowej dróg powiatowych uniemożliwia ocenę znaczenia tych dróg dla poprawy układu komunikacyjnego.

Powiat aktywnie uczestniczył w konsultacjach prowadzonych z Wojewodą Małopolskim (*Wojewoda*) na etapie tworzenia V edycji Programu. Spośród ośmiu zadań ujętych w *OSPR Etap V* sześć dotyczyło przebudowy ulic, jedno utrzymania porządku na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau (*Muzeum*) i wokół obiektów wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenach Skarbu Państwa⁴, a kolejne budowy Centrum Edukacyjno-Sportowego przy Powiatowym Zespole nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych w Oświęcimiu – etap III (*Centrum*). Zaplanowane i zrealizowane zadania były kontynuacją zadań realizowanych we wcześniejszych etapach Programu. Rzetelnie przygotowano ich założenia, przy czym zastrzeżenia NIK dotyczyły zgłoszenia do realizacji w ramach priorytetu 3, zakładającego rozwój działalności edukacyjnej w obszarze szkolnictwa wyższego, budowy Centrum przy szkole średniej. Zadanie to polegało na modernizacji budynku internatu na potrzeby bursy akademickiej w celu stworzenia zaplecza mieszkaniowego oraz edukacyjno-sportowego dla studentów i zaplecza hotelarskiego dla turystów odwiedzających Muzeum, podczas gdy budynek ten był wykorzystywany w minimalnym stopniu do realizacji założonych celów i był wykorzystywany przede wszystkim przez uczniów Zespołu Szkół. Pozostałe zadania były powiązane z priorytetami, w których były ujęte i celami szczegółowymi tych kierunków interwencji, określonymi w *OSPR Etap V*.

Środki publiczne na realizację zadań były wydatkowane prawidłowo, a wyboru wykonawców poszczególnych zadań dokonano z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 19 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁵. Sprawozdania z realizacji zadań były sporządzone zgodnie z wytycznymi, zawartymi w umowach z Wojewodą

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę w formie opisowej.

⁴ Rejestrem zabytków były objęte budynki: b. Kantyna SS /nr rej. A-116/M/, b. budynek magazynu żywnościowego dla obozowej załogi SS, tzw. Lagerhaus /nr rej. A-173/M/ (*budynek SS Lagerhaus*) oraz bocznicą kolejowa /nr rej. A-700/M/.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm., dalej: *upzp* – obowiązywała do 31 grudnia 2020 r., a od 1 stycznia 2021 r. obowiązuje ustawa z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. poz. 2019 ze zm.).

oraz terminowo przedłożone, a dane w nich wykazane wynikały z dokumentów źródłowych, na podstawie których były sporządzone.

W wyniku realizacji zaplanowanych inwestycji drogowych osiągnięto założone dla nich cele szczegółowe, tj.: zapewniono porządek i estetykę terenów położonych w sąsiedztwie Muzeum oraz wokół obiektów wpisanych do rejestru zabytków, poprawiono bezpieczeństwo dla ruchu kołowego i pieszego na trasie do byłego Obozu Zagłady oraz w centrum miasta i w gminie Oświęcim, a także poprawiono estetykę centrum Oświęcimia oraz dróg do niego prowadzących. Zastrzeżenia NIK dotyczyły nieosiągnięcia celu szczegółowego zadania dotyczącego budowy Centrum. W wyniku realizacji tego zadania wprowadzono wyremontowano i zmodernizowano budynek internatu na potrzeby bursy akademickiej, to jednak w latach 2018-2019 był on w znikomym stopniu wykorzystywany przez studentów (z miejsc noclegowych korzystało po siedmiu studentów na 100 i 104 dostępne miejsca), od 2020 r. nie był on w ogóle wykorzystywany przez studentów, którzy korzystali z akademika szkoły wyższej. Ponadto zadanie to nie zostało zrealizowane w pełnym zakresie wynikającym z planu rzeczowo-finansowego oraz umów dotacji, tj. nie wykonano prac związanych z zagospodarowaniem terenu wokół obiektów Centrum. Na tę część zadania poniesiono jednak nakłady na dokumentację projektowo-kosztorysową w wysokości 24,6 tys. zł, w tym 19,7 tys. zł sfinansowano ze środków budżetu państwa.

Zastrzeżenia NIK dotyczyły również nieopracowania projektów planu rozwoju sieci drogowej dla dróg powiatowych i projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

Planowanie i realizacja zadań przez Powiat oraz osiągnięcie zaplanowanych dla nich celów szczegółowych

1. Zgłoszenie zadań do ujęcia w OSPR Etap V

Zadania związane z realizacją OSPR Etap V były realizowane w Starostwie, w Wydziale Inwestycji, Rozwoju i Dróg oraz w Wydziale Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami⁶.

(akta kontroli str. 664-724)

W ramach poprzedniej edycji Programu (OSPR Etap IV 2012-2015)⁷ zrealizowano zadania związane z rewitalizacją/zagospodarowaniem terenów wokół Muzeum oraz przebudową i remontem dróg i ulic znajdujących się na obszarze miasta i gminy Oświęcim i należących do Powiatu. Ujęte w OSPR Etap V zadania obejmujące inwestycje drogowe oraz remont budynku Centrum były kontynuacją zadań realizowanych w poprzedzającym go etapie.

(akta kontroli str. 568, 573, 593-660, 856-858, 879-882, 859-919, 956)

Starosta, wraz z pozostałymi podmiotami realizującymi OSPR, uczestniczył w pracach nad ustanowieniem V etapu OSPR. Na spotkaniu 10 października 2014 r. określono stanowiska w sprawie tworzenia podstaw V etapu OSPR (planowanego

⁶ Dotyczyło to zadania 1.17 pn. *Utrzymanie terenów Skarbu Państwa*.

⁷ Na realizację zadań ujętych w OSPR Etap IV wydatkowano ogółem 18 545,7 tys. zł, w tym 11 931,3 tys. zł (64,3%) ze środków dotacji z budżetu państwa.

początkowo na lata 2016-2019) oraz wskazano niezbędne do wykonania zadania. Realizatorzy OSPR zostali zobligowani przez Wojewodę do podjęcia konsultacji i prac nad założeniami dla zadań, które powinny zostać ujęte w V etapie. Na spotkaniach organizowanych w latach 2014-2015⁸ omawiano i opiniowano projekty poszczególnych zadań do ujęcia w OSPR Etap V. Przygotowane i uzgodnione materiały miały zostać przedstawione Wojewodzie do weryfikacji, a po ich akceptacji skierowane do Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, celem ujęcia ich w programie prac Rady Ministrów na 2015 r. W dniu 22 października 2014 r. realizatorzy OSPR zwrócili się do Wojewody o podjęcie działań mających na celu umieszczenie w kalendarium prac Rady Ministrów na 2015 r. ustanowienia V etapu OSPR tak, aby jego uchwalenie mogło nastąpić na początku II połowy 2015 r.

20 stycznia 2015 r. Starosta przedłożył Wojewodzie karty zadań do ujęcia w OSPR Etap V oraz projekt planu rzeczowo-finansowego obejmującego te zadania. Zaproponował następujące zadania podstawowe:

- sześć zadań dotyczących przebudowy dróg/ulic: ul. Orłowskiego w Oświęcimiu, ul. Spacerowej w Babicach, drogi powiatowej 1890K ul. Słowackiego w Oświęcimiu, ul. Dąbrowskiego na odcinku od ul. Słowackiego (z tarczą skrzyżowania) do ul. Norwida w Oświęcimiu, ul. Olszewskiego od skrzyżowania z ul. Słowackiego do ronda im. A. Telki w Oświęcimiu, ul. Tysiąclecia od ul. Słowackiego do ul. Chemików w Oświęcimiu,
- kontynuację budowy Centrum Edukacyjno-Sportowego przy Powiatowym Zespole nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych w Oświęcimiu (etap III),
- utrzymanie terenów Skarbu Państwa.
(akta kontroli str. 17-25, 185-426, 568, 573, 593-660, 945-951, 1057-1061)

W odniesieniu do zgłoszonych propozycji zadań Starosta wskazał również, że:

- planując zadania do V Etapu OSPR na lata 2016-2020 brano pod uwagę cele szczegółowe Programu związane z uporządkowaniem i zagospodarowaniem terenów w otoczeniu Muzeum, poprawą dostępności komunikacyjnej miasta Oświęcim dla osób odwiedzających Miejsca Pamięci Masowej Zagłady i społeczności lokalnych oraz rozwojem działalności edukacyjnej w mieście i gminie Oświęcim,
- zaproponowane do realizacji zadania w ramach V etapu OSPR stanowiły kontynuację zadań realizowanych w ramach poprzednich etapów,
- zgłoszone do realizacji zadanie dotyczące przebudowy ulic: Dąbrowskiego, Olszewskiego, Tysiąclecia oraz Słowackiego było priorytetem, ponieważ są to główne arterie osiedla Chemików w Oświęcimiu, które stanowią bezpośrednie połączenie z wybudowaną drogą wojewódzką oraz alternatywny dojazd dla turystów odwiedzających Muzeum,
- nie proponował do realizacji w ramach OSPR V Etap zadania polegającego na renowacji budynku Kantyny SS (nr rej. A-116/M) oraz budynku SS Lagerhaus (nr rej. A-173/M) ponieważ Starosta, jako organ reprezentujący Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami, nie był organem właściwym do utrzymywania i konserwowania obiektów zabytkowych. Wskazał, że zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* do kompetencji starosty należy umieszczanie na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znaku informującego o tym, iż zabytek podlega ochronie, a także

⁸ Uczestniczyli w nich m.in. przedstawiciele gminy Oświęcim, miasta Oświęcim, powiatu oświęcimskiego, Marszałka Województwa Małopolskiego, Wojewody Małopolskiego, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Oświęcimiu, Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, radni poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

ustanawianie społecznego opiekuna zabytków na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków. Zgodnie z zapisami ustawy o gospodarce nieruchomościami do obowiązków starosty należy m.in. zabezpieczenie nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, zbywanie, wydierżawianie, użyczenie. Starosta podał również, że w sprawie przejęcia budynku Kantyny SS były prowadzone rozmowy z Dyrektorem Muzeum, jednak nie widział o potrzeby i możliwości przejęcia obiektu. O złym stanie budynku Kantyny SS informowano Wojewodę (m.in. w 2015 r.). Były budynek Lagerhaus, jako obiekt murowany i w lepszym stanie technicznym, cieszył się większym zainteresowaniem podmiotów, które chciały go przejąć. Początkowo było to miasto Oświęcim, później fundacja Instytut Auschwitz na rzecz Pokoju i Pojednania, z którą rozmowy trwały od 2012 do 2016 roku. Starosta podał, że *warunki jakie stawiał Wojewoda przy zbyciu przedmiotowej nieruchomości były niemożliwe do zrealizowania*. Dodał, że wszelkie propozycje Starosty w sprawie zagospodarowania tego obiektu nie były akceptowane przez Wojewodę. W 2017 roku obiekt został darowany powiatowi oświęcimskiemu na cele muzealne⁹. Zdaniem Starosty podjęte działania pozwoliły na rozpoczęcie prac renowacyjnych obu budynków, które będą wykorzystywane do szerzenia wiedzy o czasach II wojny światowej.

(akta kontroli str. 17-25, 29-32, 945-951, 992, 1057-1059)

Żadne z zadań zaproponowanych do realizacji w ramach OSPR Etap V nie było ujęte w *Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2014-2020*. W dokumencie tym zawarto jedynie ogólne cele operacyjne, jak:

- wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu, obejmujący poprawę dostępności do instytucji kultury,
- poprawa zewnętrznego i wewnętrznego układu komunikacyjnego w obszarze miasta i gminy Oświęcim,

a także podano, że OSPR jest *szansą i dodatkowym instrumentem finansowania inwestycji*.

(akta kontroli str. 17-25, 185-426, 593-660, 945-951, 1057-1061)

Zarząd Powiatu będący zarządcą dróg powiatowych nie opracował projektów planów rozwoju sieci drogowej, a także projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, o których mowa w art. 20 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych¹⁰, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 17-18, 21-25, 29-32, 139-142, 593-594, 856-858, 969)

W uchwale Rady Ministrów Nr 146/2015 z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie ustanowienia OSPR Etap V (zmienionej uchwałą Nr 208/2017 z dnia 19 grudnia 2017 r.) ujęto wszystkie zaproponowane przez Powiat zadania.

W ramach priorytetu 1, obejmującego uporządkowanie i zagospodarowanie terenów w otoczeniu Muzeum, przyjęto trzy zadania, tj.:

⁹ Zarządzenie (nr poz. Rej. 132/17) Wojewody Małopolskiego z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie darowizny nieruchomości Skarbu Państwa położonej w Oświęcimiu zabudowanej budynkiem dawnego magazynu SS *Lagerhaus*. Zgodnie z treścią aktu notarialnego z 12 czerwca 2018 r. (Repertorium A nr 3408/2018) czynność przekazania przez Powiat Oświęcimski nieruchomości zabudowanej budynkiem SS *Lagerhaus* stanowiła wykonanie obowiązku przeznaczenia przedmiotu darowizny na cele publiczne stosownie do treści art. 6 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, tj. z przeznaczeniem na utworzenie oraz prowadzenie Powiatowego Muzeum Sprawiedliwych spod Auschwitz (Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej, w organizacji).

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 470 ze zm.

- *Przebudowa ulicy Orłowskiego w Oświęcimiu* (zadanie 1.15.), której celem była kontynuacja modernizacji układu komunikacyjnego obejmującego nowe ulice i zrealizowane w IV etapie OSPR prace na ulicach Obozowej i Polnej;
- *Przebudowa ulicy Spacerowej w Babicach* (zadanie 1.16.), znajdującej się w otoczeniu Muzeum, była to kontynuacja modernizacji zrealizowanego i zaplanowanego do dalszej realizacji (IV Etap OSPR) ciągu komunikacyjnego: ul. Ofiar Faszyzmu, ul. Niwy i ul. Sportowej do wylotu na drogę krajową DK44. Realizacja tego zadania miała podnieść parametry techniczne drogi, co wpłynąć miało na poprawę bezpieczeństwa przy korzystaniu z ruchu drogowego zarówno przez mieszkańców, jak i turystów odwiedzających Muzeum;
- *Utrzymanie terenów Skarbu Państwa* (zadanie 1.17.), którego celem było utrzymanie porządku w najbliższym sąsiedztwie terenów Muzeum, utrzymanie porządku wokół obiektów wpisanych do rejestru zabytków¹¹ leżących na terenach Skarbu Państwa w sołectwie Brzezinka¹².

W ramach priorytetu 2, dotyczącego poprawy dostępności komunikacyjnej Oświęcimia dla osób odwiedzających miejsce pamięci masowej zagłady oraz społeczności lokalnych, przyjęto cztery zadania, tj.:

- *Przebudowa drogi powiatowej 1890 K ulica Słowackiego w Oświęcimiu* (zadanie 2.2.), którego celem była kontynuacja przebudowy układu komunikacyjnego miasta Oświęcim, realizowanej dla stworzenia bezpiecznego i spełniającego aktualne wymogi techniczne układu ulic powiatowych i gminnych. Modernizacja miała poprawić dostępność do wszystkich rejonów Oświęcimia, w tym do miejsc historycznych oraz ogólnie związanych z funkcjonowaniem miasta;
- *Przebudowa ulicy Dąbrowskiego na odcinku od ulicy Chopina do ulicy Norwida w Oświęcimiu* (zadanie 2.3.), którego celem była przebudowa istniejącego układu komunikacyjnego, będącego jednym z najważniejszych traktów tranzytowych dla ruchu osobowego z kierunku Wadowice–Zator w kierunku Oświęcim–Kraków i Oświęcim–Tychy–Katowice. W związku ze stale rosnącym natężeniem ruchu wystąpiła potrzeba wprowadzenia urządzeń porządkujących ruch drogowy, takich jak sygnalizacja świetlna i zmiany oznakowania poziomego, które miały poprawić bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego zarówno mieszkańców, jak i turystów;
- *Przebudowa ulicy Olszewskiego od skrzyżowania z ulicy Słowackiego do ronda im. A. Telki w Oświęcimiu* (zadanie 2.4.), którego celem było uzupełnienie przebudowy układu komunikacyjnego przyczyniającej się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego wewnątrz miasta Oświęcim, jak również poprawy ruchu tranzytowego (przebudowywana ulica stanowiła jeden z wylotów ruchu w kierunku na Zator–Wadowice). Inwestycja ta miała się przyczynić do poprawy stanu technicznego istniejącej infrastruktury drogowej i estetyki tego rejonu miasta;

¹¹ W ramach OSPR Etap V utrzymanie terenów Skarbu Państwa obejmowało:

- w 2016 roku: teren o powierzchni 5,7739 ha, zabudowany dwoma budynkami wpisanymi do rejestru zabytków (była Kantyna SS /nr rej. A-116/M/ i były budynek magazynu żywnościowego dla obozowej załogi SS, tzw. Lagerhausu /nr rej. A-173/M/) o powierzchniach zabudowy, odpowiednio: 2179 m² i 552 m² (łącznie 2731 m²). Koszeniem był objęty obszar 4,0151 ha. Rejestr zabytków była objęta również bocznicą kolejową /nr rej. A-700/M/;
- od 2020 roku: działki o łącznej powierzchni 2,8750 ha, w tym koszeniem było objęty obszar 1,274 ha. Na tym terenie nie były posadowione żadne budynki do utrzymania. Rejestr zabytków była objęta bocznicą kolejową (pas torowiska).

¹² Określenie sołectwo Brzezinka zawarte w uchwale Rady Ministrów, jak i w porozumieniach z Wojewodą, odnosi się do obrębu ewidencyjnego Brzezinka miasta Oświęcim (dawna część wsi Brzezinka, która weszła w granice administracyjne miasta Oświęcim).

- *Przebudowa ulicy Tysiąclecia od ulicy Słowackiego do ulicy Chemików w Oświęcimiu* (zadanie 2.5.), którego celem była poprawa dostępności komunikacyjnej dla społeczności lokalnej i ruchu turystycznego w tym obszarze miasta, poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego przez przebudowę jezdni, chodników oraz budowę miejsc postojowych.

(akta kontroli str. 574-592, 595-660, 945-951, 955, 1102)

Naczelnik Wydziału Komunikacji i Transportu wskazała, że w ciągu dróg (ulic) przebudowanych/wyremontowanych w ramach priorytetu 1 i 2, tj. ulic: Orłowskiego, Słowackiego, Dąbrowskiego i Olszewskiego, było zlokalizowanych 11 przystanków (jedno- i dwustronnych) dostępnych dla mieszkańców. Z pięciu na sześć przebudowanych dróg korzystali przewoźnicy transportowi miasta Oświęcim (Miejski Zakład Komunikacji Spółka z o. o. w Oświęcimiu), jak i inni (PKS Pszczyna, prywatni przewoźnicy) w ramach różnych (łącznie 19) linii komunikacyjnych miejskich oraz tras przelotowych (np. Zator–Oświęcim, czy Oświęcim–Głębowice).

(akta kontroli str. 661-663, 957-960)

W ramach priorytetu 3, obejmującego rozwój działalności edukacyjnej w obszarze szkolnictwa wyższego w Oświęcimiu, przyjęto jedno zadanie, pn. *Budowa Centrum Edukacyjno-Sportowego przy Powiatowym Zespole nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych w Oświęcimiu – etap III* (zadanie 3.1.). Celem szczegółowym tego zadania było stworzenie zaplecza mieszkaniowego oraz edukacyjno-sportowego dla studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Oświęcimiu¹³ i zaplecza hotelarskiego dla turystów odwiedzających Muzeum.

Starosta wyjaśnił, że zgłaszając to zadanie do ujęcia w ramach priorytetu 3 wzięto pod uwagę fakt, że priorytet ten zakładał rozwój i poszerzenie funkcji dydaktyczno-edukacyjnej miasta Oświęcim, w tym Uczelni, która nie dysponowała wystarczającym zapleczem dydaktyczno-edukacyjnym oraz mieszkaniowym dla studentów. Centrum posiadało niewykorzystaną w pełni bazę, która, po dokonaniu przebudowy i adaptacji, mogła być wykorzystana przez Uczelnię. Zgodnie z celem szczegółowym priorytetu 3 Centrum miało wspomóc funkcjonowanie Uczelni m.in. poprzez zapewnienie jej studentom bazy noclegowej oraz umożliwić organizowanie regionalnych i ogólnopolskich imprez sportowych, zjazdów, szkoleń i sympozjów. Kwestię rozeznania potrzeb w zakresie korzystania z zaplecza mieszkaniowego Centrum przez studentów Uczelni przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 595-660, 945-951, 961-967, 1057-1059, 1073-1077, 1087-1096, 1101)

Z informacji przekazanych przez Dyrektora Powiatowego Zespołu Nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych¹⁴, przy którym funkcjonowało Centrum, wynikało, że informacje dotyczące możliwości korzystania z zaplecza mieszkaniowego i edukacyjno-sportowego dla studentów przekazywano w formie ustnej podczas spotkań z przedstawicielami Uczelni. Przedłożył on również porozumienie o współpracy z 25 stycznia 2016 r. zawarte z Uczelnią, którego przedmiotem było udzielanie sobie wzajemnego wsparcia w procesie kształcenia ogólnego i zawodowego wszystkich osób uczących się i pracujących w tych jednostkach oraz objęcie przez Uczelnię patronatu nad zespołami klasowymi Zespołu Szkół. Współpraca ta obejmowała m.in. realizowanie przez studentów

¹³ Obecna Małopolska Uczelnia Państwowa im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu (*Uczelnia*).

¹⁴ Pismo Dyrekcji Zespołu Szkół z 25 czerwca 2021 r. skierowane do Starosty Oświęcimskiego.

Uczelni zajęć wychowania fizycznego z wykorzystaniem infrastruktury dydaktycznej Zespołu Szkół¹⁵. Porozumienie to było zawarte na trzy lata.

(akta kontroli str. 1091-1096)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zarząd Powiatu Oświęcimskiego jako zarządca dróg powiatowych nie opracował projektów planu rozwoju sieci drogowej i projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, tj. nie wykonał obowiązków określonych w art. 20 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych*¹⁶. Zgodnie z tymi przepisami, do zarządcy drogi należy w szczególności:

- 1) opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej oraz bieżące informowanie o tych planach organów właściwych do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 2) opracowywanie projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.

Starosta wyjaśnił, że ostatni plan rozwoju sieci drogowej obowiązywał do 2014 r. i nie ma wiedzy dlaczego ówczesny Zarząd Powiatu nie podjął działań zmierzających do aktualizacji planu rozwoju sieci dróg. Kadencja obecnego Zarządu Powiatu trwa od końca 2018 r. i 14 lipca 2020 r.¹⁷ powołano komisję do opracowania *Planu Rozwoju Sieci Drogowej Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030*, jednak, ze względu na panującą w kraju epidemię koronawirusa, prace komisji zostały zawieszone (żadne z posiedzeń komisji dotychczas nie odbyło się).

(akta kontroli str. 17-18, 21-25, 29-32, 139-142, 593-594, 856-858, 969, 1062-1069)

NIK zwraca uwagę, że rozwojowi infrastruktury sprzyja przede wszystkim projektowanie oraz budowa nowych dróg, ale także podnoszenie standardów technicznych dróg istniejących. Organizowanie działań zmierzających do rozwoju sieci drogowej jest dokumentowane w planach rozwoju sieci drogowej. Celem działań planistycznych jest przede wszystkim dokładne określenie projektowanych do wykonania inwestycji drogowych oraz ustalenie czasu ich realizacji. Poza okresem wykonania zadań inwestycyjnych, w treści planu powinny zostać opisane niezbędne do jego wykonania środki techniczne, a także źródła finansowania. Należy zauważyć, że przedmiotową Komisję powołano po ponad półtora roku od wyboru zarządu powiatu. Zadania w tym zakresie należą do obowiązków zarządu, a działania tego organu nie zostały zawieszone ze względu na epidemię.

2. Zgłaszając do realizacji zadanie polegające na budowie Centrum Edukacyjno-Sportowego przy szkole średniej (zadanie 3.1) nierzetelnie rozpoznano potrzeby dotyczące korzystania przez studentów Uczelni z zaplecza mieszkaniowego Centrum. Zakres tego zadania obejmował modernizację budynku internatu na potrzeby bursy akademickiej, a jego celem było m.in. stworzenie zaplecza mieszkaniowego dla studentów Uczelni. Tymczasem w latach 2018-2019

¹⁵ Ponadto współpraca ta obejmowała spotkania konsultacyjne władz tych podmiotów w sprawach działalności organizacyjnej i dydaktycznej obu jednostek, spotkania konsultacyjne w sprawach programowych i organizacyjnych nauczycieli i pracowników naukowych, udział pracowników i uczniów w konferencjach i seminariach organizowanych przez Uczelnię, udział pracowników i studentów organizowanych przez Zespół Szkół, a także wymianę publikacji i książek.

¹⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 470 ze zm.

¹⁷ Uchwała w sprawie powołania Komisji ds. opracowania Planu Rozwoju Sieci Drogowej Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030.

z miejsc noclegowych w Centrum korzystało po siedmiu studentów (na odpowiednio 100 i 104 miejsca noclegowe), a w 2020 r. studenci nie korzystali z tych miejsc noclegowych, ponieważ Uczelnia od 2019 r. ma własny akademik.

Starosta wyjaśnił, że zgłaszając to zadanie do realizacji nie przeprowadzano rozeznania potrzeb korzystania z obiektu przez studentów Uczelni, *gdyż nie wymagał tego Program OSPR, a zgłoszone zadanie było kontynuacją już realizowanej od III etapu OSPR inwestycji*. Podał również, że zarówno na etapie stanowienia OSPR Etap V nie przedstawiano Uczelni ofert/propozycji dotyczących możliwości korzystania jej studentów z zaplecza mieszkaniowego w Centrum, ponieważ przedstawiciel Uczelni uczestniczył w spotkaniach dotyczących planowania tej edycji Programu. Starosta wskazał przy tym, że wszystkie wnioski o zakwaterowanie złożone przez studentów Uczelni zostały rozpatrzone pozytywnie. Z informacji przekazanych przez Dyrektora Powiatowego Zespołu Nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych¹⁸, przy którym funkcjonowało Centrum, wynikało, że informacje dotyczące możliwości korzystania z zaplecza mieszkaniowego dla studentów przekazywano w formie ustnej podczas spotkań z przedstawicielami Uczelni.

Z informacji uzyskanych w trakcie niniejszej kontroli NIK od Rektora Uczelni wynikało, że zgłoszenie do OSPR Etap V zadania polegającego na budowie Centrum nie było pisemnie konsultowane z poprzednimi władzami Uczelni. Rektor wskazała również, że Studenci byli informowani o możliwości skorzystania z miejsc dostępnych w Centrum, oraz że trudno określić powody, dla których nie korzystali w większym stopniu z zaplecza mieszkaniowego w zmodernizowanych obiektach Centrum. W 2019 r. oddano do użytkowania akademik dla studentów. Działania dotyczące jego utworzenia podjęto w 2013 r., kiedy to Uczelnia otrzymała w darowiźnie od miasta Oświęcim kamienicę z przeznaczeniem na dom studencki. W czerwcu 2014 r. Senat Uczelni wyraził zgodę na realizację inwestycji pn. *Adaptacja kamienicy w Starym Mieście na akademik*, jednak z uwagi na brak środków finansowych na realizację tego zadania wówczas jej nie rozpoczęto. Realizacja tego zadania była możliwa w 2018 r. po otrzymaniu dotacji celowej z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

(akta kontroli str. 595-660, 945-951, 961-967, 1057-1059, 1073-1080, 1087-1101)

2. Realizacja zadań ujętych w rocznych planach rzeczowo-finansowych.

Wartość zadań podstawowych pierwotnie¹⁹ oszacowano na kwotę 12 800 tys. zł, z tego 10 300 tys. zł (80,5%) miały stanowić środki z budżetu państwa w ramach OSPR, a 2 500 tys. zł (19,5%) środki własne Powiatu.

(akta kontroli str. 185-336, 726-855, 427-528)

Zadania przypisane do realizacji w danym roku były ujęte w uchwałach budżetowych Powiatu i odpowiadały wartościom określonym w planach rzeczowo-finansowych.

(akta kontroli str. 859-864)

Spośród zrealizowanych zadań sześć wykonano w zaplanowanym terminie, a zakończenie dwóch przesunięto na następny rok, uwzględniając ten fakt w planach rzeczowo-finansowych. W przypadku zadania:

- 1.15. *Przebudowa ul. Orłowskiego* planowany termin zakończenia realizacji (do 31 grudnia 2018 r.) przesunięto na 14 lutego 2019 r. Przyczynami zmiany

¹⁸ Pismo Dyrekcji Zespołu Szkół z 25 czerwca 2021 r. skierowane do Starosty Oświęcimskiego.

¹⁹ Treść pisma zawierająca karty zadań wraz z szacunkami została przekazana drogą elektroniczną (e-mail) do przedstawiciela Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie 13 lutego 2015 r.

terminu były niekorzystne warunki atmosferyczne, zmiana technologii zabezpieczenia sieci gazowej oraz dodatkowe i ponowne zabezpieczenie istniejących rur osłonowych na kablach teletechnicznych. Zadanie ukończono 1 marca 2019 r. i z tytułu nieterminowej realizacji zadania wykonawcy naliczono i wyegzekwowano karę umowną w kwocie 7 tys. zł;

- 3.1. *Budowa Centrum* planowany termin zakończenia realizacji (do 31 grudnia 2017 r.) przesunięto na 16 kwietnia 2018 r. Przyczynami przesunięcia terminu były zmiany w dokumentacji projektowej oraz dodatkowe roboty. Zadanie ukończono 29 marca 2018 r. i z tytułu nieterminowej realizacji zadania wykonawcy naliczono i wyegzekwowano karę umowną w kwocie 10,2 tys. zł.

W obu przypadkach o niedotrzymaniu założonego terminu realizacji zadania nie informowano Wojewody, jednak dotacja z budżetu państwa przyznana na dany rok została wykorzystana w całości. Zrealizowane w następnym roku roboty zostały sfinansowane ze środków własnych Powiatu. Starosta wyjaśnił, że nie poinformowano Wojewody o zmianie terminu zakończenia realizacji zadań, ponieważ późno powzięto informację o trudnościach w ich realizacji, a zmiana harmonogramu na dany rok mogła nastąpić do 15 listopada danego roku. Wskazał również, że koszty realizacji tych zadań, w stosunku do pierwotnie planowanych były większe (i zostały sfinansowane ze środków własnych Powiatu), co pozwalało wykorzystać pełną przyznaną kwotę dotacji na dany rok.

(akta kontroli str. 914-919, 945-950)

W trakcie realizacji OSPR Etap V Powiat otrzymał również dodatkowe środki dotacji z tego Programu w łącznej wysokości 4 019 tys. zł, przeznaczone na realizowane zadania, z tego:

- 480 tys. zł w 2017 r. na budowę Centrum (zadanie 3.1.),
- 1 580 tys. zł w 2018 r. na przebudowę ulicy Orłowskiego w Oświęcimiu (1.15.) i ulicy Spacerowej w Babicach (1.16.),
- 575 tys. zł w 2019 r. na przebudowę ulicy Olszewskiego w Oświęcimiu (2.4.),
- 1 384 tys. zł w 2020 r. na przebudowę ulicy Tysiąclecia w Oświęcimiu (2.5.).

W 2018 r. przy realizacji zadania 1.16. *Przebudowa ulicy Spacerowej w Babicach* wystąpiły oszczędności w wysokości 287,9 tys. zł (9,4% wartości zadania), w tym 205,5 tys. zł w ramach dotacji z budżetu państwa. Środki te nie zostały wykorzystane do końca roku. W tej sprawie Starosta wyjaśnił, że informację o rzeczywistych kosztach tego zadania uzyskał 5 grudnia 2018 r., tj. po otrzymaniu kosztorysu powykonawczego, sporządzonego po zakończeniu zadania, na podstawie obmiarów geodezyjnych.

(akta kontroli str. 914-918, 945-947)

Na realizację zadań ujętych w OSPR Etap V wydatkowano ogółem 22 982,1 tys. zł, w tym 14 156,6 tys. zł (61,6% nakładów) ze środków dotacji z budżetu państwa.

Zadania ujęte w OSPR Etap V zrealizowano w następującym zakresie:

- 1.15. *Przebudowa ulicy Orłowskiego w Oświęcimiu* – zadanie zrealizowane w latach 2018-2019²⁰ za kwotę 2 203,3 tys. zł, z tego 1 170,0 tys. zł (53,1%) stanowiła dotacja z budżetu państwa, a 1 033,3 tys. zł (46,9%) środki własne Powiatu. Zadanie zrealizowano zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy z Wojewodą. W ramach zadania m.in. wyremontowano nawierzchnię drogi na długości 330 m.b., wykonano chodniki o powierzchni 1508 m², zjazdy i zatoki autobusowe, parkingi, ścieżkę

²⁰ Zadanie planowane do realizacji w 2018 r. Okoliczności przesunięcia terminu zakończenia zadania na 2019 r. przedstawiono we wcześniejszej części wystąpienia.

rowerową. W porównaniu z zakresem prac wskazanym w karcie zadania²¹ wykonano o ok. 112 m² mniej chodników i wyremontowano o ok. 30 m.b. mniej nawierzchni drogi. Wynikało to z jednej strony z nieuwjęcia w trakcie opracowywania dokumentacji nawierzchni jezdni oraz części chodników w obrębie tarczy skrzyżowania z ul. Obozową (zadanie realizowane w ramach OSPR w 2013 r.) oraz tarczy skrzyżowania z ul. Legionów (droga wojewódzka), a z drugiej strony z uwjęcia budowy ścieżki rowerowej oraz dodatkowych miejsc postojowych, co wpłynęło na zmianę powierzchni elementów istniejących drogi, przeznaczonych do przebudowy, tj. chodników;

- 1.16. *Przebudowa ulicy Spacerowej w Babicach* – zrealizowane w 2018 r. za 2 767,9 tys. zł, z tego 1 792,5 tys. zł (64,8%) stanowiła dotacja z budżetu państwa, a 975,4 tys. zł (35,2%) środki własne Powiatu. Zadanie zrealizowano w zakresie wskazanym w karcie tego zadania oraz zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy z Wojewodą. W ramach zadania wyremontowano nawierzchnię drogi na długości 638 m.b., wykonano chodnik, przebudowano infrastrukturę podziemną i odwodnienie drogi;
- 1.17. *Utrzymanie terenów Skarbu Państwa* – zadanie wykonane w poszczególnych latach realizacji OSPR Etap V, na podstawie porozumienia zawartego z Wojewodą w sprawie wykonania zadania z zakresu administracji rządowej i w całości sfinansowane ze środków dotacji z budżetu państwa (łącznie 166,9 tys. zł). W ramach tego zadania utrzymywano porządek na terenach Skarbu Państwa położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Muzeum oraz wokół obiektów wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenach Skarbu Państwa (m.in. koszone i zbierano trawę, pielęgnowano chodniki, usuwano śmieci). W trakcie realizacji OSPR Etap V część terenów objętych porozumieniem przekazano innym podmiotom w drodze: użyczenia Fundacji Pobliskie Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau²², dzierżawy (osoba fizyczna)²³ oraz w formie nieodpłatnego użytkowania nieruchomości (Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej)²⁴;
- 2.2. *Przebudowa drogi powiatowej nr 1890K, ul. Słowackiego w Oświęcimiu* – zrealizowane w latach 2016-2017 za kwotę 3 452,5 tys. zł, z tego 2 743,2 tys. zł (79,5%) stanowiła dotacja z budżetu państwa, a 709,2 tys. zł (20,5%) środki własne Powiatu. Zaplanowane zadanie zrealizowano zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy z Wojewodą. W ramach zadania m.in. przebudowano 1209 m jezdni i 3578 m² chodników, wybudowano 2570 m² ciągów pieszo-rowerowych i 2046 m² miejsc postojowych. W przyjętej karcie tego zadania zaplanowano remont 1289 m.b. nawierzchni drogi, przebudowę ok. 6089 m² chodników oraz budowę miejsc postojowych na powierzchni 6340 m². Powstałe różnice w zakresie realizacji tego zadania wynikały z niewykonania skrzyżowania z ul. Olszewskiego (zadania wykonane w ramach OSPR w 2013 r.) oraz tarczy skrzyżowania z ul. Dąbrowskiego (zadanie wykonane w ramach OSPR w 2017 r.). W ramach zadania wykonano ciągi pieszo-rowerowe, które po wliczeniu do powierzchni chodników, zwiększają ich powierzchnię do 6148 m² (chodnik 3578 m², ciąg pieszo-rowerowy 2570 m²). Z kolei różnica w powierzchni miejsc postojowych (2046 m² według kosztorysów

²¹ Ujęta w załączniku nr 1 do uchwały Rady Ministrów nr 208/2017 z 19 grudnia 2017 r.

²² Umowa z 22 grudnia 2016 r. pomiędzy Skarbem Państwa (reprezentowanym przez Starostę) a Fundacją Pobliskie Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau z siedzibą w Brzeszczach.

²³ Umowa z 13 kwietnia 2017 r. pomiędzy Skarbem Państwa (reprezentowanym przez Starostę) a osobą fizyczną (m.in. na cel prowadzonej działalności gospodarczej).

²⁴ Umowa użytkowania nieodpłatnego nieruchomości zawarta między Starostą a Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej (w organizacji) w Oświęcimiu (akt notarialny z 12 czerwca 2018 r. /Repertorium A nr 3408/2018/).

powykonawczych) wynikała z faktu, że przed przebudową miejsca postojowe na ul. Słowackiego były wyznaczone po obu pasach jezdni, natomiast po jej przebudowie utworzono miejsca postojowe w formie zatok;

- 2.3. *Przebudowa ulicy Dąbrowskiego na odcinku od ulicy Chopina do ul. Norwida w Oświęcimiu* – zrealizowane w 2017 r. za kwotę 4 865,2 tys. zł, z czego 2 176 tys. zł (44,7%) stanowiła dotacja z budżetu państwa, a 2 689,2 tys. zł (55,3%) środki własne Powiatu. Zadanie zrealizowano zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy z Wojewodą. W ramach zadania wykonano m.in. przebudowę 1670 m jezdni i 2753 m² chodników, przebudowę zjazdów, ścieżki rowerowej oraz ciągu pieszo-rowerowego, wybudowano i wyremontowano zatoki autobusowe, wyremontowano jezdnię oraz uszkodzone elementy drogi;
- 2.4. *Przebudowa ul. Olszewskiego od skrzyżowania z ul. Słowackiego do ronda im. A. Telki w Oświęcimiu* – zrealizowane w 2019 r. za kwotę 2 698,8 tys. zł, z czego 1 619 tys. zł (60%) stanowiła dotacja z budżetu państwa, a 1 079,8 tys. zł (40%) środki własne Powiatu. Zaplanowane zadanie zrealizowano w zakresie wskazanym w karcie tego zadania oraz zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy z Wojewodą. W ramach zadania m.in. przebudowano jezdnię na długości 800 m.b., przebudowano nawierzchnię 2244 m² chodników, wybudowano 1125 m² ścieżki rowerowej, a także przebudowano kolidujące uzbrojenie podziemne;
- 2.5. *Przebudowa ul. Tysiąclecia od ul. Słowackiego do ul. Chemików w Oświęcimiu* – zrealizowane w 2020 r. za kwotę 3 067,3 tys. zł, z czego 2 429 tys. zł (79,2%) stanowiła dotacja z budżetu państwa, a 638,3 tys. zł (20,8%) środki własne Powiatu. Zadanie zrealizowano zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy z Wojewodą. Nieznaczne rozbieżności co do jednego z uzyskanych efektów rzeczowych zadania (w przyjętej karcie zadania i harmonogramie rzeczowo-finansowym był zaplanowany do wykonania remont 730 m.b. nawierzchni drogi, a wykonano 637 m.b.) wynikały z tego, że cały odcinek ul. Tysiąclecia liczony od środka skrzyżowania z ul. Słowackiego do środka skrzyżowania z ul. Chemików (DW933) ma długość 730 m. Ponadto w trakcie opracowywania dokumentacji nie ujęto nawierzchni jezdni obejmującej tarczę skrzyżowania z ul. Słowackiego (zadanie wykonane w ramach OSPR w 2016 r.) oraz tarczę skrzyżowania z ul. Chemików (droga wojewódzka przebudowana w 2017 r.). W efekcie realizacji tego zadania, oprócz przebudowy jezdni, przebudowano chodniki (2907 m²), wybudowano ścieżkę rowerową, wykonano miejsca postojowe, przebudowano kanalizację deszczową i zabezpieczono istniejącą infrastrukturę techniczną (na realizację większego zakresu otrzymano w 2020 r. dodatkowe środki z budżetu państwa w wysokości 1 384 tys. zł, tj. 45,1% wartości zadania);
- 3.1. *Budowa Centrum Edukacyjno-Sportowego przy Powiatowym Zespole nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych w Oświęcimiu – etap III* – zrealizowane w latach 2016-2018 za kwotę 3 760,3 tys. zł, z czego 2 060 tys. zł (54,8%) stanowiła dotacja z budżetu państwa, a 1 700,3 tys. zł (45,2%) środki własne Powiatu. Zaplanowane zadanie zrealizowano w mniejszym niż planowano zakresie, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W wyniku realizacji zadania przebudowano część piwnic dla potrzeb zaplecza pomocniczego zespołu żywieniowego (stołówka), przebudowano parter z dostosowaniem go do zmodernizowanego układu funkcjonalnego zespołu żywieniowego, przebudowano hall główny z zabudową szybu dźwigu osobowego, wykonano

indywidualne sanitariaty w pokojach docelowego zakwaterowania w segmencie B, przystosowano budynek na potrzeby osób niepełnosprawnych, jak i wyremontowano pomieszczenia piwniczne na potrzeby związane z realizacją funkcji oświatowo-edukacyjnej.

W odniesieniu do rozbieżności pomiędzy zakresami robót wykazanymi w kartach zadań (stanowiących załącznik do uchwały Rady Ministrów) a rzeczywistym ich wykonaniem, Starosta wskazał, że ustalając zakres poszczególnych prac w ramach danego zadania opierano się na dostępnej dokumentacji (m.in. inwentaryzacyjnej). Ustalenie rzeczywistego wykonania zadania (efektu rzeczowego) następowało na podstawie pomiarów geodezyjnych i kosztorysu powykonawczego. Wskazał również, że przy planowaniu zadań w ramach kolejnego etapu OSPR nie było konieczności posiadania opracowanej dokumentacji projektowo-kosztorysowej.

Naczelnik Wydziału Inwestycji, Rozwoju i Dróg wyjaśnił, że realizatorzy OSPR przy planowaniu zadań proponowanych do ujęcia w Programie nie mieli obowiązku posiadania kompletnej dokumentacji projektowej. Wskazał również, że jeżeli Powiat posiadałby dokumentację projektową sporządzoną w latach 2014-2015, kiedy tworzony był V etap OSPR, przed przystąpieniem do realizacji zadań ujętych w Programie wymagałaby ona aktualizacji (w tym uzyskania nowego pozwolenia/zgłoszenia realizacji robót), co nie byłoby zgodne z racjonalnym i oszczędnym zarządzaniem finansami Powiatu. Wyjaśnił, że (cyt.) *w związku z zapisami ustawy o finansach publicznych art. 44 ust. 3 pkt 1 wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad polegających na uzyskiwaniu najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów, przez co nieuzasadnione jest wcześniejsze sporządzanie dokumentacji projektowej. Dlatego też, etap zadań dotyczący opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej rozpoczynany jest z odpowiednim wyprzedzeniem, umożliwiającym realizację robót budowlanych, i finansowany ze środków własnych powiatu z jednoczesnym zachowaniem wspomnianej gospodarności finansami publicznymi.*

(akta kontroli str. 17-32, 427-528, 568, 573-660, 856-919, 945-951, 956)

Koszty realizacji dwóch zadań były mniejsze od kwot ujętych w planach rzeczowo-finansowych, jednak wysokość dofinansowania z budżetu państwa nie zmieniła się i udział środków dotacji nie przekroczył ustalonego poziomu (80%):

- planowane koszty realizacji zadania 3.1. (budowa Centrum) ustalono na poziomie 4 007,7 tys. zł (w tym dotacja z budżetu państwa 2 060 tys. zł, tj. 51,4%), a poniesione nakłady na to zadanie wyniosły 3 760,3 tys. zł (w tym dotacja państwa 2 060 tys. zł, tj. 54,8%),
- planowane koszty realizacji zadania 1.15. (przebudowa ul. Orłowskiego) określono na poziomie 2 291,2 tys. zł, tym dotacja z budżetu państwa 1 170 tys. zł, tj. 51,1%), a faktyczna wartość zrealizowanego zadania wyniosła 2 203,3 tys. zł (w tym dotacja z budżetu państwa 1 170 tys. zł, tj. 53,1%).

(akta kontroli str. 914-919, 945-950)

Na realizację zadań w ramach OSPR Etap V w poszczególnych latach zawarto z Wojewodą umowę o udzielenie dotacji i porozumienie w sprawie wykonania zadania z zakresu administracji rządowej (utrzymanie terenów Skarbu Państwa):

- umowy: 30 czerwca 2016 r., 12 kwietnia 2017 r., 28 czerwca 2018 r., 29 kwietnia 2019 r. i 17 kwietnia 2020 r.;
- porozumienia: 7 lipca 2016 r., 12 kwietnia 2017 r., 21 czerwca 2018 r., 6 maja 2019 r. i 17 kwietnia 2020 r.

Starosta wskazał, że późne zawieranie umów z Wojewodą miało wpływ na terminowość realizacji zadań oraz osiągnięcie określonych celów. Dodał, że (cyt.)

Brak podpisanych umów przez Wojewodę z Beneficjentami Programu, już na początku danego roku, powodował, iż jednostki nie miały możliwości m.in. przystąpić do realizacji postępowań przetargowych na planowane zadania, ze względu m.in. na zobowiązania finansowe. Powiat w zakresie zadań planowanych do realizacji ujmował opracowanie dokumentacji projektowej, jednak nie w każdym przypadku dokumentacja ta mogła być sfinansowana ze środków własnych. Kolejnym ważnym argumentem przemawiającym za podpisywaniem przez Beneficjentów umów z Wojewodą już na początku danego roku jest kwestia finansowa, gdzie ogłaszanie postępowań [przetargowych – przyp. NIK] w pierwszej połowie roku jest korzystniejsze ze względu na większą ilość Wykonawców, co przekłada się na lepszą finansowo ofertę.

(akta kontroli str. 945-951)

Na realizację zadań ujętych w OSPR Etap V wydatkowano ogółem 22 982,1 tys. zł, w tym dotacja z budżetu państwa wyniosła 14 156,6 tys. zł i stanowiła 61,6% poniesionych nakładów. W przypadku poszczególnych zadań udział środków z budżetu państwa w nakładach ogółem na dane zadanie (poza utrzymaniem terenu Skarbu Państwa finansowanym w 100% na podstawie porozumienia) mieścił się w przedziale od 44,7% (zadanie 2.3. *Przebudowa ulicy Dąbrowskiego na odcinku od ulicy Słowackiego do ulicy Norwida w Oświęcimiu* o wartości 2 176 tys. zł) do 79,5% (zadanie 2.2 *Przebudowa drogi powiatowej nr 1890K, ulica Słowackiego w Oświęcimiu* o wartości 2 743,2 tys. zł), a więc nie przekraczał dopuszczalnego poziomu 80% kosztów zadania.

(akta kontroli str. 879-882)

Kontrola realizacji wszystkich ośmiu zadań zrealizowanych w ramach OSPR Etap V wykazała, że:

- wyboru wykonawców dokonywano z zachowaniem przepisów *upzp*; jako wykonawców wybrano podmioty, których oferty uzyskały najwyższą liczbę punktów i z nimi zostały zawarte stosowne umowy²⁵;
- w jednym zadaniu (1.17 *Utrzymanie terenów Skarbu Państwa*) wyboru wykonawców dokonano w trybie zapytania o cenę;
- wydatki na realizację zadań zostały poniesione w wysokości ustalonej w uchwałach budżetowych Powiatu;
- na osiem skontrolowanych umów z wykonawcami w jednym przypadku kwota zapłaconych faktur była tożsama z kwotą wynikającą z umowy z wykonawcą, a w siedmiu przypadkach była niższa. Różnica w uiszczonych należnościach wynikała z przewidzianego postanowieniami umowy rozliczenia wykonanych robót na podstawie kosztorysów powykonawczych, sporządzonych na podstawie rzeczywistych obmiarów wykonanych robót i zatwierdzonych przez inspektora nadzoru, z zachowaniem cen jednostkowych wskazanych przez wykonawcę w kosztorysie ofertowym;
- w księgach rachunkowych Starostwa dla każdego zadania prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową otrzymanych środków dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań, a także wydatków dokonywanych z tych środków oraz ze środków własnych, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych związanych z realizacją zadania;
- ostatni wniosek o wypłatę dotacji w poszczególnych latach składano w ustalonym nieprzekraczalnym terminie, tj. do: 16 grudnia 2016 r., 18 grudnia 2017 r., 17 grudnia 2018 r., 16 grudnia 2019 r. i 14 grudnia 2020 r., a środki wpływały na rachunek Starostwa w zakładanych terminach;

²⁵ Stosowano następujące kryteria oceny ofert: cena - 60% oraz okres gwarancji i rękojmi - 40%.

- do wniosków o wypłatę dotacji dołączano uwierzytelnione kserokopie faktur wraz z protokołami odbioru robót,
- otrzymane środki dotacji zostały wykorzystane w całości i zgodnie z celem na jaki zostały przyznane. W przypadku zadania 1.17. *Utrzymanie terenów Skarbu Państwa*, w latach 2016-2017 dotacja wynosiła po 60 tys. zł, a w latach 2018-2020, odpowiednio: 17 tys. zł, 16 tys. zł i 15 tys. zł, co było związane z przekazaniem części terenów w użyczenie, dzierżawę, czy użytkowanie, o czym była mowa we wcześniejszej części wystąpienia.

(akta kontroli str. 33-138, 859-954)

Wszystkie zadania realizowane przez Powiat w ramach OSPR Etap V były w latach 2016-2020 objęte kontrolą przez Wojewodę (łącznie 13 kontroli, z tego 2 w 2016 r., 3 w 2017 r., 2 w 2018 r., 3 w 2019 r. i 3 w 2020 r.). Celem tych kontroli było zapoznanie się ze stanem zaawansowania prac oraz perspektywami wykorzystania środków finansowych budżetu państwa. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie wniesiono zastrzeżeń do sposobu realizacji zadań i nie sformułowano wniosków pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 17-18, 19-22, 427-528)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Powiat nie zrealizował w pełnym zakresie zadania 3.1 dotyczącego budowy Centrum, gdyż nie wykonano prac związanych z zagospodarowaniem terenu wokół obiektów. W ramach tego zadania prace do wykonania wskazane w karcie zadania, ujętej w załączniku nr 2 do uchwały RM w sprawie OSPR Etap V, obejmowały modernizację budynku internatu na potrzeby bursy akademickiej – dokończenie prac budowlanych poprzez wykonanie m.in. dźwigu osobowego w segmencie B oraz indywidualnych sanitariatów w pokojach docelowego zakwaterowania w segmencie B z przystosowaniem ich na potrzeby osób niepełnosprawnych, a także remont pomieszczeń piwnicznych na potrzeby związane z realizacją funkcji oświatowo-edukacyjnej. Zadanie to miało być realizowane w latach 2016-2017.

W planie rzeczowo-finansowym zatwierdzonym 8 maja 2016 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zakres rzeczowy zadania 3.1. obejmował modernizację budynku internatu na potrzeby bursy akademickiej – dokończenie prac budowlanych poprzez wykonanie m.in. przebudowy części piwnic dla potrzeb zaplecza pomocniczego zespołu żywieniowego, przebudowę parteru z dostosowaniem do zmodernizowanego układu funkcjonalnego zespołu żywieniowego, przebudowę zespołu holu głównego z zabudową szybu dźwigu osobowego po strop nad parterem oraz wydzieleniem zespołu sanitariatów ogólnych²⁶. Całkowita wartość tego zadania była planowana na poziomie 1 875 tys. zł, z tego 1 500 tys. zł (80%) miała stanowić dotacja z budżetu państwa, a 375 tys. zł środki własne Powiatu (20%). W 2016 r. na to zadanie planowano wydatkować 1 250 tys. zł, z tego 1 000 tys. zł (80%) ze środków dotacji, a 250 tys. zł ze środków własnych Powiatu (20%). W umowie dotacji na 2016 r. zawartej 30 czerwca 2016 r. zakres tego zadania oraz jego wartość odpowiadały obowiązującym planom rzeczowo-finansowym.

W planie rzeczowo-finansowym zatwierdzonym 21 marca 2017 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zakres rzeczowy tego zadania został zwiększony o zagospodarowanie terenu wokół Centrum i obejmował:

²⁶ W zmienionym planie rzeczowo-finansowym, zatwierdzonym przez Ministra 2 listopada 2016 r. zakres tego zadania i jego wartość nie uległy zmianie.

- modernizację budynku internatu na potrzeby bursy akademickiej – dokończenie prac budowlanych poprzez wykonanie m.in. wykonanie dźwigu osobowego w segmencie B oraz indywidualnych sanitariatów w pokojach docelowego zakwaterowania w segmencie B z przystosowaniem ich na potrzeby osób niepełnosprawnych, a także remont pomieszczeń piwnicznych na potrzeby związane z realizacją funkcji oświatowo-edukacyjnej,
- zagospodarowanie terenów wokół Centrum obejmujące m.in. ogrodzenie terenu, monitoring, ciągi komunikacyjne wraz z oświetleniem, rozszerzenie bazy sportowej.

Pomimo rozszerzenia zakresu prac do wykonania całkowita wartość tego zadania nie uległa zmianie i wynosiła 1 875 tys. zł. W 2017 r. planowano wydatkować kwotę 625 tys. zł, z tego 500 tys. zł (80%) ze środków dotacji, a 125 tys. zł ze środków własnych Powiatu (20%). W zmianie planu rzeczowo-finansowego zatwierdzonej przez Ministra 20 września 2017 r. zwiększono całkowitą wartość zadania 3.1. oraz kwotę planowaną na 2017 r. o 100 tys. zł (80 tys. zł z dotacji z budżetu państwa i 20 tys. zł ze środków własnych Powiatu). Z kolei w zmianie planu rzeczowo-finansowego zatwierdzonej przez Ministra 7 listopada 2017 r. zwiększono całkowitą wartość zadania 3.1. o 600 tys. zł (30,4%), tj. do kwoty 2 575 tys. zł (2 060 tys. zł z dotacji z budżetu państwa i 515 tys. zł ze środków własnych Powiatu)²⁷. W umowie dotacji na 2017 r. zawartej 12 kwietnia 2017 r., a także w jej zmianach (odpowiednio z 9 października i 30 listopada 2017 r.) zakres tego zadania oraz jego wartość odpowiadały obowiązującym planom rzeczowo-finansowym.

Łącznie w latach 2016-2017 na zadanie 3.1. wydatkowano 3 760 tys. zł, z tego 2 060 tys. zł (54,8%) z budżetu państwa i 1 700 tys. zł (45,2%) ze środków własnych Powiatu. Poniesione nakłady były mniejsze niż zaplanowane o 247,7 tys. zł (o 6,2% wartości całkowitej przyjętej w planie rzeczowo-finansowym zadania). Część zadania dotycząca zagospodarowania terenu wokół Centrum (ogrodzenie terenu, monitoring, ciągi komunikacyjne, rozszerzenie bazy sportowej) nie została wykonana, opracowano jedynie dokumentację projektową na tę część zadania. W 2017 r. za opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zagospodarowania terenu wokół Centrum, obejmującej zaprojektowanie: ogrodzenia terenu, monitoringu terenu, ciągów komunikacyjnych wraz z oświetleniem, ewentualnego poszerzenia bazy sportowej (np. *Street Workout*) oraz zaprojektowanie drogi ppoż. do obsługi budynku internatu oraz przyległego parkingu zapłacono 24,6 tys. zł²⁸. Nakłady poniesione na opracowanie dokumentacji projektowej, w tym dotyczącej zagospodarowania terenu wokół Centrum ujęto we wniosku o uruchomienie dotacji z 18 grudnia 2017 r. Dotacja z budżetu państwa na to zadanie stanowiła 79,95% nakładów, tj. 19,7 tys. zł.

Starosta wyjaśnił, że nie przystąpiono do realizacji prac budowlanych związanych z zagospodarowaniem terenu wokół Centrum ze względu na koszty oraz projektowaną na tym terenie budowę obiektu lekkoatletycznego, która znacząco zmieniła zagospodarowanie terenu wokół internatu. W 2021 roku przystąpiono do budowy obiektu lekkoatletycznego oraz zagospodarowania terenu wokół Centrum, na realizację czego pozyskano środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Dodatkowo 29 marca 2021 r. złożono wniosek do Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu o dofinansowanie tego zadania ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, jednak do 8 czerwca 2021 r. nie było

²⁷ W zmienionym planie rzeczowo-finansowym, zatwierdzonym przez Ministra 20 grudnia 2017 r. zakres tego zadania i jego wartość nie uległy zmianie.

²⁸ Faktura 01/10/2017 z 10 listopada 2017 r. w ramach umowy nr SIR.7013.20.1.2017 z 2 marca 2017 r. (ze zmianami). Opracowanie dokumentacji projektowej dla zagospodarowania terenu wokół Centrum obejmował etap II tej umowy.

informacji o sposobie jego rozpatrzenia. Planowany termin zakończenia inwestycji to III kwartał 2022 r.

(akta kontroli str. 595-660, 726-855, 859, 945-951, 961-967, 1057-1059, 1073-1077, 1087-1096, 1103-1176)

3. Wywiązywanie się z obowiązków sprawozdawczych

Terminowo przedkładano Wojewodzie sprawozdania częściowe (półroczne) i końcowe (roczne) z realizacji zadań w ramach OSPR Etap V. Sprawozdania były sporządzone wg wzoru stanowiącego załącznik do umów, a dane w nich zawarte wynikały z faktur za wykonane roboty, protokołów odbioru robót oraz wniosków o wypłatę dotacji. W okresie objętym kontrolą nie dokonano żadnej korekty i uzupełnień przesłanych sprawozdań. Również Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie nie wnioskował o dokonanie korekt i/lub uzupełnień.

(akta kontroli str. 427-528, 529-567, 725, 952-953)

4. Osiągnięcie celów szczegółowych określonych dla zadań realizowanych w ramach OSPR Etap V

Na podstawie uzyskanych dokumentów, oględzin oraz fotografii przedstawiających miejsca realizowanych zadań w ramach priorytetu 1 i 2 stwierdzono, że w wyniku realizacji poszczególnych zadań osiągnięto następujące cele szczegółowe:

- przebudowa ulicy Orłowskiego w Oświęcimiu przyczyniła się do poprawy estetyki terenów w otoczeniu Muzeum – poprawiono standardy techniczne infrastruktury ulicy położonej w bezpośrednim sąsiedztwie Muzeum, jej funkcjonalność oraz bezpieczeństwo użytkowników, w tym kierowców, pieszych, rowerzystów, poprzez wyremontowanie jezdni i chodników, odwodnienie drogi, odpowiednie wydzielenie miejsca do parkowania, w tym dla osób niepełnosprawnych, wykonanie zjazdów i zatok autobusowych oraz wybudowanie ścieżki rowerowej;
- przebudowa ulicy Spacerowej w Babicach przyczyniła się do poprawy bezpieczeństwa przy korzystaniu z ruchu drogowego i pieszego zarówno turystów odwiedzających Muzeum, jak i mieszkańców poprzez wybudowanie chodników, barier chroniących pieszych, podniesione i wyróżnione przejścia dla pieszych. Zwiększono przepustowość ruchu na tej ulicy w wyniku naprawy zniszczonej nawierzchni, wykonania poboczy/chodników oraz odwodnienia, a także funkcjonalność układu komunikacyjnego – uzyskano bezpieczny i szybki dojazd z DK 44 do miejsca historycznego jakim jest Brama Śmierci byłego KL Birkenau. Poprawiono estetykę terenów w otoczeniu Muzeum;
- utrzymanie terenów Skarbu Państwa przyczyniła się do utrzymania porządku i estetyki na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Pomnika Zagłady, w tym obiektów wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie Skarbu Państwa w sołectwie Brzezinka, tj. budynku byłej Kantyny SS oraz byłego budynku SS Lagerhaus;
- przebudowa drogi powiatowej 190K ulicy Słowackiego w Oświęcimiu wpłynęła na poprawę zarówno bezpieczeństwa na drodze poprzez remont nawierzchni chodników, a także oznaczenie wyróżniającą się czerwoną barwą przejścia dla pieszych, jak i dostępności komunikacyjnej – uzyskano ułatwiony dojazd do jednej z głównej arterii miasta, tj. ul. Dąbrowskiego i ul. Tysiąclecia, budynków użyteczności publicznej tj. Starostwo, Policja, punkty medyczne, czy na południową część miasta do DK 44, stanowiącej obwodnicę Oświęcimia. Uporządkowano kwestię parkowania pojazdów – na nowo pogrupowano i wydzielono miejsca wzdłuż drogi, ograniczając niewłaściwe parkowanie samochodów na chodnikach, czym przyczyniono się również do poprawy estetyki tej ulicy;

- przebudowa ul. Dąbrowskiego na odcinku od ul. Chopina do ul. Norwida w Oświęcimiu przyczyniła się do poprawy funkcjonowania arterii komunikacyjnej stanowiącej główny i jedyny bezpośredni dojazd do zaplecza hotelowego (Hotel Galicja, Hotel Olimpijski) oraz do bazy sportowo-rekreacyjnej Centrum;
- przebudowa ul. Olszewskiego od skrzyżowania z ul. Słowackiego do ronda im. A. Telki w Oświęcimiu wpłynęła na poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury drogowej i estetyki tej części miasta, stanowiąc bezpośrednie połączenie z kluczowym traktem komunikacyjnym jakim jest obwodnica Oświęcimia – Droga Współpracy Regionalnej (DWR);
- przebudowa ul. Tysiąclecia od ul. Słowackiego do ul. Chemików w Oświęcimiu przyczyniła się do poprawy układu komunikacyjnego tych rejonów miasta, ułatwiając dostępność miasta dla ruchu turystycznego przez połączenie z ujętą w Programie DWR (obwodnicą Oświęcimia).

Z uzyskanych w trakcie niniejszej kontroli NIK informacji z Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Oświęcimiu za lata 2015-2020 wynikało, że liczba zdarzeń drogowych, tj. kolizji i wypadków drogowych, na drogach powiatowych przebudowanych w ramach OSPR Etap V (ul. Słowackiego, ul. Dąbrowskiego, ul. Orłowskiego, ul. Olszewskiego i ul. Tysiąclecia w Oświęcimiu oraz ul. Spacerowa w Babicach) *przyjęła trend spadkowy*. Przykładowo: na ul. Słowackiego odnotowano 18 zdarzeń w 2017 r., a w 2020 r. 9 zdarzeń; na ul. Dąbrowskiego odnotowano 43 zdarzenia w 2017 r., a w 2020 r. 25 zdarzeń; na ul. Orłowskiego odnotowano trzy zdarzenia w 2018 r. i dwa zdarzenia 2020 r.; na ul. Spacerowej w Babicach odnotowano dwa zdarzenia w 2018 r. i jedno w 2020 r.; na ul. Olszewskiego odnotowano 21 zdarzeń w 2016 r., w 2019 r. 10 zdarzeń i 18 zdarzeń w 2020 r.; na ul. Tysiąclecia odnotowano 37 zdarzeń w latach 2017-2019 (średnio 12 na rok), a w 2020 r. osiem zdarzeń.

(akta kontroli str. 21-25, 29-32, 574-592, 856-858, 902-906, 945-951, 957-967, 1062-1069, 1102)

Zastrzeżenia NIK dotyczą nieosiągnięcia w pełni celu zadania polegającego na budowie Centrum, tj. stworzenia zaplecza mieszkaniowego oraz edukacyjno-sportowego dla studentów Uczelni i zaplecza hotelarskiego dla turystów odwiedzających Muzeum, co szerzej przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Obiekty sportowe Centrum były wykorzystywane przez mieszkańców, stowarzyszenia i kluby sportowe, a także młodzież szkolną i przedszkolną w zakresie: boiska do gry w piłkę nożną²⁹, boiska do gry w piłkę siatkową/koszykową³⁰, a także hali sportowej³¹. W latach 2016-2019 obowiązywało porozumienie o współpracy zawarte pomiędzy Zespołem Szkół a Uczelnią, które obejmowało realizowanie dla studentów zajęć wychowania fizycznego z wykorzystaniem infrastruktury dydaktycznej Centrum. W Centrum organizowano także (średnio raz w miesiącu) imprezy kulturalne³² oraz imprezy sportowe³³, przy

²⁹ Z boiska do gry w piłkę nożną w 2018 i 2019 r. skorzystało po 1500 osób, a w 2020 r. 500 osób.

³⁰ Z boiska do gry w piłkę siatkową/koszykową w 2018 i 2019 r. skorzystało po 500 osób, a w 2020 r. 100 osób.

³¹ Z hali sportowej w 2018 i 2019 r. skorzystało po 2500 osób, a w 2020 r. 1000 osób.

³² Sześć imprez w 2018 r., 19 w 2019 r. i 14 w 2020 r. Były to przykładowo: konkurs historyczny *Solidarni*, konkursy czytelnicze *Nasze lektury*, konkurs Poezji Religijnej, otwarcie Młodzieżowej Piwnicy artystycznej, rozdanie nagród Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej – występ artystyczny, wernisaż wystawy pokonkursowej *Tradycje świąteczne i noworoczne. Hej kołęda, kołęda*, konkurs wiedzy o Oświęcimiu, wojewódzki konkurs recytatorski, wręczenie nagród w konkursie historycznym *Ścieżki pamięci*.

³³ 16 imprez w 2018 r., siedem w 2019 r. i cztery w 2020 r.. Były to przykładowo: turnieje piłki nożnej (m.in. do lat 16), turnieje tenisa stołowego, turnieje piłki siatkowej (m.in. *Turniej wyzwolenia*, *Turniej młodziczek*), turnieje piłki ręcznej (m.in. *Licealiada młodzieży*), czy turniej tańca towarzyskiego *Astra Dance Cup*.

czym żadna z nich nie była organizowana przez lub dla Uczelni. W Centrum odbywały się także targi pracy i edukacyjne oraz organizowano szkolenia dla pracowników Starostwa i jednostek powiatowych (głównie dla nauczycieli i pracowników pomocy społecznej). Wydarzenia te nie dotyczyły jednak pracowników, czy studentów Uczelni. Starosta wskazał, że w latach 2016-2020 studenci Uczelni korzystali z bazy edukacyjno-sportowej Centrum (mała hala sportowa, duża sala gimnastyczna, sala pomocnicza, mała sala gimnastyczna, siłownia, sala do gier stołowych oraz innych obiektów, tj. strzelnica sportowa oraz laboratorium chemiczne), jednak nie podał w jaki sposób i w jakiej formie baza ta była przez nich wykorzystywana. Z kolei Rektor Uczelni podał, że w latach 2017-2020 studenci Uczelni korzystali z infrastruktury sportowej Zespołu Szkół – strzelnicy sportowej.

(akta kontroli str. 595-660, 945-951, 961-967, 1057-1059, 1073-1077, 1087-1096, 1101)

W sprawie realizacji zadań pod kątem zaplanowanych dla nich celów szczegółowych oraz przyczyniania się do realizacji celów Programu, Starosta wyjaśnił, że:

- cele priorytetów Programu zostały zrealizowane, a w ich ramach wykonano wiele zadań poprawiających funkcjonalność dróg poprzez dostosowanie ich parametrów do obecnych warunków technicznych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Zapewniono i poprawiono bezpieczeństwo dla wszystkich użytkowników dróg poprzez zastosowanie dedykowanych doświetań przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej, radarowych wyświetlaczy prędkości czy też zastosowaniu pasów wibracyjno-akustycznych. Z kolei realizacja kolejnego etapu budowy Centrum przyczyniła się do zapewnienia dodatkowego zaplecza noclegowego dla studentów Uczelni i turystów odwiedzających Muzeum;
- realizowane zadania przyczyniają się do realizacji celu głównego Programu, jakim jest zapewnienie pokoju społecznego wokół byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau dla tworzenia warunków godnego upamiętnienia największego w Europie i świecie miejsca pamięci masowej zagłady, wpisanego na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO;
- w jego ocenie w wyniku realizacji:
 - zadań w ramach priorytetu 1, tj. 1.15. *Przebudowa ulicy Orłowskiego* i 1.16. *Przebudowa ulicy Spacerowej w Babicach* poprawiła się estetyka otoczenia terenów muzealnych oraz podniesiono parametry techniczne drogi,
 - zadań w ramach priorytetu 2, tj. 2.2. *Przebudowa ulicy Słowackiego*, 2.3. *Przebudowa ulicy Dąbrowskiego*, 2.4. *Przebudowa ulicy Olszewskiego*, 2.5 *Przebudowa ulicy Tysiąclecia* poprawiła się funkcjonalność sieci drogowej, zapewniając uporządkowanie wewnętrznego układu komunikacyjnego w mieście Oświęcim (w rejonie osiedla Chemików) oraz poprawiła dostępność do obiektów Muzeum, ośrodków kulturowych i punktów medycznych,
 - zadania w ramach priorytetu 3, tj. 3.1. *Budowa Centrum* przyczyniła się do zapewnienia dodatkowego zaplecza noclegowego dla studentów Uczelni i turystów odwiedzających Muzeum.

(akta kontroli str. 574-592, 595-660, 945-951, 957-967)

W Powiecie nie opracowano i nie przyjęto wskaźników i mierników, w tym dotyczących monitorowania stopnia realizacji celów zakładanych dla poszczególnych zadań realizowanych w ramach OSPR Etap V. W tej sprawie

Starosta wyjaśnił, że w uchwałach Rady Ministrów i umowach z Wojewodą Małopolskim, dotyczących ustanowienia i realizacji OSPR Etap V, poza terminową realizacją zadań, nie określono innych mierników i wskaźników monitorowania stopnia realizacji zakładanych celów dla poszczególnych zadań, stąd nie widziano potrzeby, aby ustalać własne mierniki i wskaźniki. Wskazał, że wszystkie zadania zostały zrealizowane w terminie i osiągnięto założone dla nich cele szczegółowe opisane w uchwałach Rady Ministrów. Dodał, że w ramach kontroli realizowanych zadań z OSPR *były prowadzone działania polegające na nadzorze nad organizacją pracy i terminową realizacją zadań przez osoby zajmujące się poszczególnymi zadaniami w wydziale merytorycznym, nadzór nad prawidłowością realizacji prac budowlanych w ramach zadań powierzono osobom z odpowiednimi uprawnieniami budowlanymi, a kontrolę finansową nad realizowanymi zadaniami pełnił wydział finansowy*. Ponadto wskazał, że Komisja Rewizyjna przeprowadziła weryfikację jednego z zadań zrealizowanych w ramach OSPR, tj. przebudowa ulicy Orłowskiego w Oświęcimiu. Komisja nie stwierdziła nieprawidłowości w realizacji zadania.

(akta kontroli str. 17-25, 29-32, 143-184, 969)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nie osiągnięto celu szczegółowego zadania 3.1 dotyczącego budowy Centrum polegającego na stworzeniu zaplecza mieszkaniowego dla studentów Uczelni. Cel szczegółowy tego zadania był zdefiniowany w karcie zadania, stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały RM w sprawie ustanowienia OSPR Etap V. Zmodernizowane zaplecze mieszkaniowo-bytowe Centrum było wykorzystywane głównie przez uczniów szkoły średniej i turystów, natomiast w znikomym stopniu przez studentów Uczelni, dla których Centrum miało stanowić bazę noclegową. W latach 2018-2019 z miejsc noclegowych w wybudowanym Centrum korzystało po siedmiu studentów (na odpowiednio 100 i 104 miejsca noclegowe), a w 2020 r. studenci nie korzystali z tych miejsc noclegowych, ponieważ Uczelnia od 2019 r. ma własny akademik. W 2018 r. korzystało natomiast: 96 uczniów Zespołu Szkół, 32 turystów odwiedzających Muzeum i 11 innych osób (w tym sportowców i pracowników mobilnego muzeum), w 2019 r. odpowiednio: 86 uczniów, 24 turystów i 25 innych osób, a w 2020 r.: 82 uczniów, ani jeden turysta i tylko jedna inna osoba (egzaminator OKE). Rektor Uczelni, w przekazanej w trakcie kontroli NIK informacji, wskazała, że *trudno określić powody, dla których studenci nie korzystali w większym stopniu z zaplecza mieszkaniowego w zmodernizowanych obiektach Centrum*.

NIK zwraca uwagę, że w kontroli P/10/142 dotyczącej stanu realizacji Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego – etap III, przeprowadzonej w 2010 r., NIK negatywnie oceniła realizację tego priorytetu przez Powiat. W tym okresie z bazy noclegowej skorzystały tylko 3 osoby, a NIK uwzględniła wyjaśnienia ówczesnego starosty, że zadanie było w trakcie realizacji i niewykluczone, że w przyszłości z noclegów będzie korzystała większa liczba studentów i turystów. Obecna kontrola potwierdziła jednak, że ten cel nie został osiągnięty.

(akta kontroli str. 595-660, 945-951, 961-967, 1057-1059, 1073-1077, 1087-1096)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

1. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że zgłoszenie zadań do OSPR powinna poprzedzać rzetelna analiza potrzeb, przeprowadzana w powiązaniu z celem głównym i celami szczegółowymi Programu.

2. Najwyższa Izba Kontroli zwraca również uwagę, że w sytuacji, gdy od czasu zgłoszenia do V Etapu OSPR zwiększonego zakresu zadania dotyczącego budowy Centrum, związanego z zagospodarowaniem terenu wokół niego, zmieniła się koncepcja w tym zakresie, istnieje ryzyko, iż wykonana dokumentacja projektowa może okazać się nieprzydatna, a środki publiczne przeznaczone na jej przygotowanie – wydatkowane niegospodarnie.

Wnioski Najwyższa Izba Kontroli wnosi o opracowanie projektów planu rozwoju sieci drogowej i projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich dla dróg powiatowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, lipca 2021 r.

Kontroler

Marcin Hałat
Starszy inspektor kontroli
państwowej

.....
podpis